

Pamětní tisk
k 80. narozeninám
Františka Fröhliche

A bude živo!

Pamětní tisk
k 80. narozeninám
Františka Fröhliche

A bude živo!

Neodbytní

(Minutová koláž)

Osoby
Kristina
JUDr. Brack
Slečna Julie
Básník

Prostorný, hezký a ukusně zařízený salon s tmavými tapetami. V popředí velké křeslo obrácené zády k publiku. Těžko říct, zda v něm někdo sedí. Vlevo na jevišti roh velkých kachlových kuchyňských kamen a kus pece s komínovou rourou. Kristina stojí u plotny a něco smaží na pánvi. V pravém rohu místnosti stojí Básník popíjející punč. U křesla postává podsaditý pětáctýřicátník. Oblečen elegantně, ale na svůj věk přece jen trochu příliš mladistvě. Klobouk v pravé ruce.

Brack: Víte, pořádám dnes večer doma takovou menší večírek, pánskou jízdu... Poslyšte, neudělal byste mi tu radost a nepřidal se k nám?

Do místnosti náhle vtrhne mladá aristokratka v dlouhých šatech, na hlavě si přidržuje klobouk se závojem, v ruce jezdecký bičík. Spustí ke křeslu.

Slečna Julie: Vy jste mi pěkný kavalír, takhle opustit dámu a utéct.

Brack (*nedá se jejím přerušáním uvést z míry*): Ale no tak! Pojdte! Bude to malá, ale o to vybranější společnost. A bude „živo“.

Slečna Julie (*vetře se před Bracka*): Pojdte si se mnou zatančit.

Brack (*jemně mladou dámu odstrčí*): Takže přece jen půjdete s námi?

Slečna Julie (*dere se opět před Bracka*): Nesmíte to brát, jako že poručím. Dnes jsme spolu na večírku, tak se budeme bavit a všechny stavovské ohledy odložíme! Tak, nabídněte mi hezky rámě.

Brack (*oboří se na slečnu Julii*): Prosím vás, jaké byste z toho mohla mít uspokojení? Když na to vůbec není. Proč byste to na něm tedy měla chtít?

Brack *chňapne Básníka a přitáhne ho ke křeslu.*

Co tomu říkáte – jako odborník?

Básník (*žviálně*):

Aspoň pro jednu taky přeháněj

Neboť shledáno je právem:

Odsuzuješ se k životu!

Nesmíš zahodit svůj osud

Naopak musíš ho uzít na sebe

Vyplň ho

Jako vlastní kůži!

Zakousni se životu do stehna

Vybal budoucnost

Plýtvej plány a moudrým průpovídkami

Protože dneska se sakra bude žít!

Brack (*ukáže bradou ke dveřím*): Tak, pánové, a vyrazí se za zábavou! Takže na shledanou, milé dámy!

Z křesla vstane postava. Je to muž. Nevidíme mu do tváře. Pánové odejdou. Slečna Julie vztekle dupne.

Slečna Julie: To je ale hanebnost! Fuj! Něco tak zákeřného!

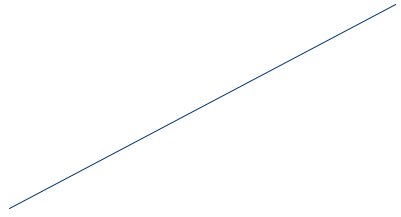
Konec

Vaši dobří přátelé August Strindberg,
Henrik Ibsen a Benny Andersen Vás
zvou na narozeninový tah a přejí
Vám sílu a radost do dalších let!

A my ostatní se za tyto uážené gratu-
lanty s potěšením řadíme do fronty...

Nakladatelství Elg
(Hana Kendíková, Kateřina Křišťůvková,
Daniela Mrázová, Karolína Stehlíková)

Gratulace

Limerick (anonymous)

Čím prý člověk starší jest,
tím méně ho baví chřest.
Nevím. Možná. Snad.
Jápkak to mám znát,
když je mi teprve osmdesát šest.

Poznámkový aparát:

1. Podivnost přeloženého limericku je způsobena tím, že druhý verš původně končil slovem sex.
2. Poté, co se neujaly výchovnější varianty tím více dbá na svou čest nebo tím snadněj se může splést, nabízí se konsenzuální chřest. Vznikla báseň s náhradními díly, které lze vybírat podle situace.
3. Milý jubilate Franto, přeju ti, aby sis ještě v mnohém mohl vybírat podle potřeby, nálady atd.!!!
4. Anglický originál skutečně existuje, ale čím je člověk starší, tím více ho nemůže najít.

Antonín Přidal

Til Frantisek, i anledning af fødselsdagen

– Men han er jo dansk, tænkte jeg, første gang vi talte sammen, i telefon, for snart tredive år siden. Du havde set Dansetimen, et af mine første stykker, på Det Kongelige

Teater i København, og ville oversætte det til tjekkisk. Vi mødtes for at tale om det, og selv da havde jeg svært ved at tro på, du faktisk er født og opvokset i Tjekkioslovakiet, og først som voksen lært dansk.

Forleden fik jeg igen penge fra Dilia, for den seneste opsætning af Dansetimen, som i femten tyve år, næsten uafbrudt, har været på repertoiret på forskellige teatre i Tjekkiet og Slovakiet. Du har også oversat andre af mine stykker, blandt andet Verdens ende, som spillede på Divadlo na Vinohradech i 2009, og senest Pieta, som dels blev spillet på Divadlo Horní Počernice i 2013 og udsendt på tjekkisk radio.

Du oversætter ikke hvad som helst, kun det du kan lide. Nogle af mine stykker var for mærkelige eller vildtuoksende, dem gav du videre til dine fantastisk dygtige elever, som jeg på den måde også har mødt og, med glæde, lært at kende.

Dit navn vækker respekt og begejstring, både i Danmark og Tjekkiet. Jeg forstår ikke et ord tjekkisk, og er derfor ikke i stand til at vurdere dit arbejde, men jeg er sikker på, at den tjekkiske udgave af Dansetimen er bedre end den danske, selvom du hårdnakket benægter!

En god oversætter betyder bogstavelig talt alverden, især når man skriver på et „lille“ sprog, og især når det er til et sprog, man ikke forstår. Så kan man ikke gøre andet end overgive sig og håbe. Det kan man trygt gøre når det er dig, František, der er man i de bedste hænder, det ved alle der har prøvet det. Du er en drøm af en oversætter, og ambassadør

for ens tekster. Takket være dig har jeg været i Prag så mange gange, at jeg har fået et tilhørsforhold til byen, og føler jeg har venner i dine gamle elever, og de mange teaterfolk jeg har mødt.

Kære František, tillykke med fødselsdagen! Hvis oversættelser blev betalt efter fortjeneste ville du være en rig mand. Det gør de, som bekendt, ikke, så du må nøjes med æren og den, bogstavelig talt, grænseløse taknemmelighed fra dine forfattere, der iblandt

Astrid Saalbach

Někdy potřebuje i světový klasiku kliku. Ibsenova klika v Čechách se jmenuje František Fröhlich. I diváci a čtenáři, kteří většinou na jméno překladatele kašlou, vědí, že tato dvě jména patří k sobě. František Fröhlich je pro režiséra Ibsenových dramát dar z nebe nebo postrach. Ví totiž o každé větě postavu svého překladu, zná jejich povahu, jako by je potkával u každodenním životě.

Můj pubertální obdiv k sueřepé Hedě Gablerové zrušil kdy si jedinou větou: „Je to hloupá, sebestředná hysterka!“ – a bylo.

Naše setkávání nad Ibsenovým textem začalo kdysi dávno sporem. Poté, co jsem interpretům vysvětlila, jak slovo „námoří“ geniálně vystihuje Elidin hraniční stav duše, přišel Františkův překlad Paní od moře. Nejenže mně bylo líto kvapilovského neologismu, ale předložka „od“ mě přímo iritovala.

Výsledkem byla remíza – rozhlasová úprava se jmenuje Paní z moře. Při rozhlasové adaptaci Nory nás pobavilo její chroustání zakázaných „makronek“ – nikdo nevěděl, kde se to libozvučné cukroví vzalo. František nám to vysvětlil: makronky pekla jeho babička. Pokaždé si teď na Noru uzpomenu na farmářském trhu, makronek je plná podolská náplavka. A ještě jednou Nora: Kdysi jsme si pro radost na jakémsi večeru četli z prvního překladu E. Peškové a zrcadlově tatáž místa z tehdy nového překladu Fröhlichova. Text, v němž Nora touží po vykolejení ze společenských pořádků a k nepochopitelnému zděšení svých přátel zvolá nahlas „Hrom a peklo“ nám zněl absurdně. Zato Františkova varianta s jadrným „Do prdele!“ uzbudila nadšení publika. František Fröhlich uí zkrátka o postavách svých překladů všecko!

Hana Kofránková

Když jsem před dávnými lety přišel do Činoherního klubu (jako by to bylo učera, samozřejmě), poletovala tu spousta historek z památných dob jeho prvního, šťastného rozmachu. Řada z nich byla lehce přibarvena nostalgií nebo přibroušena do ještě větší utipnosti. Ta o Františku Fröhlichovi je ale zaručeně pravá. Činoherní klub měl v roce 1970 obrouský úspěch v Londýně, kde se zúčastnil festivalu World Theatre Season. Byl tam s ním tehdy i František a předeším jeho

angličtina. Tlumočit musel pochopitelně kdekomu, až to Angličanům začalo urtat hlavou. „Kde jste se naučil tak dobře česky, pane Fröhlichu?“ otázal se konečně jeden z nich.

Tenhle minipříběh bych neuváděl, kdyby nesvědčil o něčem, co je pro Františka tak příznačné. Perfekcionismus, snaha po naprosté korektnosti, co nejuětší přesnosti, ba dokonalosti. Takže když už se naučil anglicky, tak zkrátka mluví jako Angličan. Jak prosté, milý Watsone.

Většina nás ostatních, odsouzených do watsonovské průměrnosti, si ve Frantově přítomnosti naprosto právem připadá jako čturtintelektuálové a třičturtěblbci. V žádném sauně jsem se nezapotil tak, jako když jsem jednou za Františkovou asistenci musel mluvit anglicky. On samozřejmě nehnul ani brvou, neboť k dokonalosti patří i velkorysost.

Stručně řečeno, František Fröhlich toho pro nás v Činoherním klubu udělal hodně. Nejen svou dramaturgickou bystrotou, nejen svými překlady, ale také svou zářivou osobností. V přítomnosti některých lidí je totiž obtížné chovat se hloupě, být levný a myslet zjednodušeně. Prostě proto, že tady jsou a vy cítíte, že vás laskavě sice, ale se uší silou své osobnosti pozorují.

Milý Františku, tak Ti ze srdce a hloubi duše přeji za Činoherní klub i za sebe k jubileu všechno nejlepší, velmi se těším na spolupráci na Ibsenovi, kterého chystáme, a už se na nás prosím Tě nezlob za to „The“, které jsme tak nepatřičně přidali k názvu naší poslední inscenace.

Tvůj Vladimír Procházka

Milý Františku,
jak doufám víš, léta na Tebe myslím s uděkem a obdivem –
jsem ráda, že jsem Ti u přijímacích zkoušek jako angličtinářka
se znalostmi z učebnice pro samouky připadala spíš leg-
rační než úplně nemožná a stala se Tvou studentkou. Díky
Tobě jsem předběhla Obamu s jeho sloganem a řekla si:
„Yes, I can!“

Posílám Ti tento gratulační „understatement“ Woodyho
Allena: „The talent for being happy is appreciating and liking
what you have, instead of what you don't have.“

S přáním všeho nejlepšího

Dana Hábová

Kære František Fröhlich,
Hjerteligt tillykke på din 80 års fødselsdag.

Jeg vil i den anledning give udtryk for min store påskønnelse
af dit oversættelses- og akademiske arbejde gennem det
sidste halve århundrede, hvormed du i enestående grad har
bidraget til at bringe dansk litteratur til offentlighedens
kendskab i Tjekkiet.

Du har formidlet dansk kultur, samfund og historie til de
tjekkiske læsere, som det er blevet skildret af de danske forfattere
fra middelalderen til nutiden og især i det 19. og 20. århundrede.
Jeg værdsætter meget din indsats på dette område.

Jeg håber, at du forbliver aktiv i det tjekkisk-danske
samarbejde og ønsker dig et godt helbred, lykke og
kreativitet i de kommende år.

Med venlig hilsen

Christian Hoppe
Danmarks Ambassadør i Prag

Vážím si Vaší práci a děkuji za všechny krásné překlady.

Eva Dohnálková

František slaví a my s ním.

Řekne-li se překladatel z dánštiny, každému sečtělému Čechovi
uýtane na mysli jméno František Fröhlich. A uytane-li kterýkoli
jeho mladší kolega pracouně do Dánska, dočká se od tamních
redaktorů a literátů dříve či později otázky: „A jak se má Franti-
šek?“ Františkovo oborové doyenství je prostě mimo diskusi.

Ačkoli mě osobně řemeslu nikdy neučil, setkání s ním je
uždycky velkou školou. Strhující a poučné bylo sledovat jeho
zasvěcené novinové polemiky s překladateli, kteří se spíše
měli věnovat jiné profesi. Ponaučení vždy skýtal y i Františko-
uy poznámky k mým vlastním překladům. Třeba když mě
s šelmouškým úsměvem upozornil, že to sedmisetgramové

cosi, co jistá uklízečka v mém překladu Helle Helle v porodnici spatří na váze, sotva bude děloha, nýbrž mnohem spíš placenta. Když ono to ale při ledabylém čtení vypadá nebezpečně podobně, jelikož obě kompozita obsahují slovo matka. Placenta je dánsky *moderkage* neboli mateřský koláč, zato děloha je *livmoder* čili matka života. Nicméně stačí jedině přehlédnutí a český čtenář se místo na šestinedělí ocitá málem v pitevně. Ostatně není ta věčně vysmívaná chrochtavá dánština poetická? Ale nechme slovíčkaření.

Františkovo v úvodu zmiňované úsadní postavení není dílem náhody, stojí na létech pečlivé práce. Roku 2004 se vláda Anderse Fogha Rasmussena rozhodla, že dánskou identitu údajně zvuklanou přistěhovalectvím vyztuží kánodem dánské literatury. Jinými slovy seznamem neopominutelných milníků dánského písemnictví. Že si Františkovou péčí valnou část onoho váženého seznamu může přečíst i český čtenář, hovoří za vše.

Milý Františku, přijmi mou gratulaci a srdečný dík za skvělé překlady. Og ikke mindst tak for din måde at være på!

Helena Březinová

Milý Františku,
docela ráda bych zavzpomínala, jak jsme za svých studií překládali ritornely Emila Aarestrupa, ale budu pragmatická

a připomenu radši tvé pozdější překlady, tedy ty z nich, které coby skandinavistka považuji za nejpřínosnější. Určitě to byly ty, jimiž jsi nám – u době k tomu uhodné – zprostředkoval základní díla dánského literárního kánonu. Stala se tím součástí české kultury – a opačně: tvé překlady přesahem kultury dánské. Šťastným počinem byly také překlady básniček Bennyho Andersena, které díky písničkáři Janu Burianovi potěšily i nejednoho nečtenáře. A opačně: ta obliba jistě potěšila i sympatického Bennyho. A nakonec tvůj ibsenovský opus, věčný a uděčný objekt českých režisérů i obět sebeprojekcí experimentátorů. Dobře, že mají možnost číst Ibsena právě v tvém překladu. Ke všem těmto a dalším výsledkům tvého umu ti blahopřeji a děkuji za ně.

Nejuíc ze všeho ti však blahopřeji k tvé oddané a pečující družce, manželce Heleně. Přeji vám vše dobré.

Helena Kadečková

Františkovi k osmdesátinám

Každý z nás má v životě nějaký vzor. Někteří mají vzorů víc, některým se vzory mění s věkem. František je pro mne vzorem celoživotním. Už jako malá jsem z rodinného uypřávnění uvěděla, že František byl jedním z terezínských dětí, z dětí, které se u pruní a pro člověka určující životní etapě ocitly u krutém prostředí, jež je nutně muselo ovlivnit na celý život.

Naivc František v Terezíně prodělal vážné onemocnění. Pamatuji se, jak jsem si zkoušela představovat, jak bych podobnou zkušenost zuládala já. Tenkrát byl pro mne František vzorem dětského hrdiny.

František se stal mým vzorem i během studií na vysoké škole, v akademickém roce 1967/68 jsem chodila na jeho překladatelský seminář. Tehdy se pro mne stal celoživotním vzorem profesionálním. Důsledný, hloubavý a nesmírně poctivý; pokorný k autorům, které překládal.

Na podzim roku 1969 jsem se stala Františkovou kolegyní na katedře překladatelství a tlumočnictví na Universitě 17. listopadu. Toto období však skončilo velice záhy, protože nás oba na začátku sedmdesátých let z katedry vyhodili. I pouhý jeden rok ale stačil na to, abych začala považovat Františka za uзор skuělého kolegy.

V neposlední řadě pro mne pak zůstává vzorem lidským pro svou mimořádnou noblesu, se kterou zuládá všechny nástrahy osudu. A právě noblesa je to, co mi dnes v naší společnosti tolik schází. František jí má na rozdávání.

Jana Rejšková

Milý Franto,
jsi pro nás velká autorita, uznávaná i obdivovaná, byť pro svého kritického ducha i obávaná.

Děkujeme za Tvé překlady, tak rozmanité a vždy uýborné.

Za Ibsena, který nám má díky Tvému jazyku stále co říct, za nezapomenutelné příběhy Karen Blixenové, které na mě hluboce zapůsobiley svou zuláštní naléhavostí, za Bennyho Andersena, jehož textům dokonale vyhovuje Tvůj extra dry humor, ale i za toho malého prevíta přeloženého s ohromným gustem – no prostě, co více si může divák a čtenář přát?

Hodně sil, Franto, H. Ch. A. čeká!

Jarka Vrbouá

Vážený pane Fröhlichu,
dovolte mi, abych Vám popřála uše nejlepší k jubileu, které připadá na úýročí narození Bohumila Hrabala, jehož Libeň jste mi poprvé ukázal Vy. Celý náš poloilegální překladatelský seminář jste v druhé polovině devadesátých let upozornil na mladého českého autora Miloše Urbana, jehož Sedmikostelí působiley v tehdejší české literární krajině jako zjevení. Několik let jsem nad Libní později bydlela a chodila ji objevovat, v neposlední řadě i na stránkách Urbanovy Pragy Piccoly. Za poetiku jedné krásné pražské čtvrti, za zkušenosti z práce s překladem, o které jste se s námi studenty tak nezištně dělil, a za pozornost, kterou jste nám věnoval, bych Vám chtěla ze srdce poděkovat.

Vše nejlepší přeje

Kristina Václavů

František Fröhlich je pro mě objevitelem následně milovaných světů – Dánska a Bennyho Andersena. Kdysi jsem ho poprosil o radu s knížkou o Dánsku a od té doby, co jsem ho poznal, ho řadím ke svým duchovním spřízněncům a přátelům, ač se vidíme jednou za uherský rok. Měl jsem tu čest s ním a s Bennym Andersenem vystupovat na několika českých scénách – v divadle Archa, v Rudolfinu a v olomouckém Divadle hudby. To druhé vystoupení bylo zvláštní – František Fröhlich, Benny Andersen a já jsme dělali, co jsme mohli, ale raut na vernisáži byl zajímavější, a tak jsme se jen tak na sebe usmívali a koukali, kdy už bude konec. Zato to třetí vystoupení jsme si společně vychutnali víc než jakýkoli raut. Recitovali jsme sborově báseň *Líný básník*, již Benny Andersen napsal, František Fröhlich citlivě přeložil do češtiny a já zhudebnil. Jsem rád, že jsem poznal lidi s takovým smyslem pro jemný humor. Především ale uděčím Františku Fröhlichovi za ty hlubší a obsažnější básně, se kterými už léta téměř denně žiju. A za moudrost, která se překládá tak těžko, nejen z jazyka do jazyka, ale i z hlavy do hlavy.

Přeju všemno nejlepší a hodně zdraví.

Jan Burian,
písničkář

Benny Andersen
Líný básník

Vážený a milý pane kolego, vzpomínám na Vás často, jak se blíží Vaše kulaté výročí. Zejména na Váš přednáškový pobyt v Brně a na naše setkání u pražském rozhlase (Lagerlöfová) a potom. Jsem Vám velice vděčen, jako asi všichni nordisté a anglisté, za Vaše mimořádné překlady, nejvíc asi za Ibsena, a těším se na další.

Přeji hodně zdraví a pohody v dalších letech. Ad multos annos.

Upřímně Váš **Jiří Munzar**

Vážený Františku Fröhlichu, ve svých čerstvých osmnácti jsem první rok po revoluci nastoupila na uysněnou fakultu. Vůbec nevím, kde jsem se svou mizernou angličtinou a mizivými znalostmi literatury uzala tolik drzosti se hned v prvním semestru vetřít na Váš překladatelský seminář. Byla ve mně malá dušička, kolem mě samí ostřílení studenti vyšších ročníků a já měla sto chutí utéct. Naštěstí mě přesvědčila uvolněná atmosféra knihovny anglistiky, kde se seminář konal, a navíc jsem byla zvědavá na toho energického pána v džínách, který ho vedl. Soustředěně jste rázoval po místnosti a sršel zápalem pro angloamerickou literaturu. Oproti bezduchým a sterilním pedagogům socialistického gymnázia jste na mě působil jako zjevení a k mému údivu jste mě ze semináře nevyhodil. Naopak,

učeně, trpělivě a ustříčně jste analyzoval a usměřňoval moje zoufale neohrabané pokusy o překlad. Ve Vašich seminářích se zhmotňovaly všechny důvody, proč jsem tuhle fakultu tolik chtěla studovat. V nadšení pro věc jsem se během studia zapřísahovala na řadu dalších seminářů, a třebaže je často vedli renomovaní profesionálové, těm Vaším se žádný nevyrovnal. Dodnes za ně cítím vděk. Velké gratulace k Vašemu jubileu.

Marta Bartošková (Jeřábková)

Truth Is Stranger than Fiction

Milý Františku, srdečně Ti blahopřeji k Tvému významnému jubileu a při té příležitosti Ti posílám něco pro pobavení. Není to úmysl, je to jedna z mnoha legračních shod okolností, kterými nás skutečnost někdy obdaří. Možná jsi to v denním tisku i zaregistroval, ale pokud ne, byl bych nerad, kdyby Ti to jako dvornímu překladateli Henrika Ibsena uniklo.

Snad se mnou budeš souhlasit, že když se řekne „Richard III.“, většina vzdělaných lidí, pokud zrouna nejsou odborníci na anglickou historii apod., si toto jméno nedokáže spojit s ničím/nikým jiným než se Shakespearem, takže Richard III. dnes vlastně v obecném povědomí žije jen jako Shakespearův útvor. A jistě víš, že Shakespeare téměř nemá konkurenci co do počtu inscenovaných dramát po celém světě a že jediný

autor, který s ním v pomyslné soutěži o nejhranějšího světového dramatika může soupeřit, je Ibsen. Ibsen je jediný, kdo Shakespearův triumfální pochod světovými divadly přece jen trochu brzdí.

Jak spolu tyhle dvě věci souvisejí? Když nedávno archeologové objevili kostru Richarda III., údajně ji s jistotou identifikovali pomocí analýzy DNA ze uzorku slin, které jim poskytl vzdálený příbuzný Richarda III. Budiž, dnešní věda dokáže leccos, na to jsme si už zvykli, takže samo o sobě tohle zas až tak pozoruhodné není. Pozoruhodné naopak je, že ten vzdálený příbuzný se jmenuje Michael Ibsen! Zatroleně, on se ten Ibsen tomu Shakespearovi nepřestane plést do cesty!

Srdečně zdraví

Martin Humpál

There was a teacher in Prague
Who taught us not to be vague:
„Words need precision,
Thrift and clear vision,
Don't make your sentence a plague!“

Děkuju svému učiteli překladu, skládání slov a vět a přeju všemno nejlepší k narozeninám.

Miloš Urban

Dear PhDr. František Fröhlich,
I would like to extend my congratulations to you on your 80th Anniversary. In your long and illustrious career as a translator, you have made important contributions to the cultural ties between Norway and the Czech Republic. Among your most prestigious translations are the dramas by Henrik Ibsen. Through your work, you have made an important part of Norway's literary heritage more easily accessible to the Czech audience.

I value your achievements, and I wish you good years to come.

Jens Eikaas
Ambassador of Norway
to the Czech Republic

Vážený pane Fröhlichu,
u příležitosti vašich narozenin bych jako vaše bývalá studentka ráda zavzpomínala na vaše překladatelské semináře pro dánštináře na FF UK. Byly pro mne totiž neuvěřitelně inspirativní, a přestože jsem jako druhý obor vystudovala translatologii, jsem hluboce přesvědčená, že jsem se toho během nich naučila více než za celých pět let tam. Vy jste nám totiž namísto papouškování akademických teorií nabídl něco mnohem cennějšího: odborně neméně fundovaný přístup,

kerý však zároveň spočíval na vašich dlouholetých praktických zkušenostech s překlady. I přes své nesporné překladatelské úspěchy jste navíc nikdy nevystupoval z pozice jediné pravdy jako mnoho jiných „pedagogů“, ale podněcoval jste nás k otevřené diskusi nad překlady, kde různá řešení mohla být stejně dobrá, jenom jsme si je museli obhájit. I díky tomuto přístupu si mnoho vašich rad, praktických postřehů i obecnějších úvah o podstatě překladu pamatuji dodnes a sama na nich při překládání stavím. A velice si vás vážím, stejně tak jako vašich ujborných překladů.

Chtěla bych tu zmínit alespoň jeden, který v mých očích představuje absolutní urchol překladatelského umění a nepřestává mě fascinovat: váš překlad Heinesenovy Dobré naděje. To, jak jste se v něm vypořádal s historickou stylizací, mixem jazyků a vystižením postav, považuji za naprosto geniální a moc vám za něj děkuji.

Přeji vám hjertelig tillykke med fødselsdagen og dejlig chokolade med kager til!

Míša Weberová

„Ty ať uděláš, co uděláš, vždycky uděláš dobře,“ říká Nora svému muži Torvaldu Helmerovi ve stejnojmenném Ibsenově dramatu.

„Tato věta zůstane dlouho znít v hlavách a srdcích mnoha žen,“ napsala jedna divačka po zhlédnutí Františákovy

uherskohradištské inscenace Nory na adresu Slouáckého divadla.

Děkujeme Vám, uážení pane doktore, za Vaši uždy dobře udělanou práci (tentokrát myšleno bez Nořina ironicko-zoufalého podtextu), je nám ctí, že jsme se s ní a s Vámi osobně mohli setkat, že jsme spolu s Vámi pouzбудili mnoho diváků v jejich každodenním ušedním žití, že jsme spolu s Vámi učinili z naší Nory – Terezy Novotné – jednu ze tří nejujše oceněných hereček v České republice v roce 2013 (užší nominace na Cenu Thálie) a držitelku všech možných domácích cen (ceny diváků Slouácký Oskar, ceny Herecké asociace, ocenění odborné kritiky Nejuvětší z pierotů – posledně jmenovanou získal kromě Terezy Novotné také režisér Martin Františák), a z našeho Helmera – Tomáše Šulaje – jednoho z deseti nejujše oceněných tuzemských herců (širší nominace na Cenu Thálie), děkujeme za krásnou práci a spolupráci.

K Vašemu jubileu Vám přejeme především pevné zdraví a mnoho radosti pro Vás osobně i pro Vaše čtenáře, posluchače, diváky. O tom, že Vaše překlady Ibsenových dramatických textů patří a ještě dlouho budou patřit ke stálým na českém inscenačním nebi, není pochybnost, neboť naplnění indiánského přísloví „*Až ženy uzdraví své srdce, nastane tisíc let míru*“ lidstvu přeci jen ještě nějaký čas potrvá. Spolu s Vámi mu v tom alespoň můžeme ukazovat cestu.

Za inscenační a herecký tým Ibsenovy Nory
ve Slováckém divadle dramaturgyně
Iva Šulajová

Kjære František Fröhlich.

I et dikt til den berømte danske skuespillerinnen Johanne Luise Heiberg ("*Rimbrev til fru Heiberg*", 1871) karakteriserte Henrik Ibsen hennes innsats med disse ordene:

Deres kunst er barn af duften
af beånden
af en stemning
af person og fantasi

Lignende ord kunne også ha vært brukt om František Fröhlichs eget utrettelige bidrag for å formidle Ibsens kunst gjennom oversettelser. En god oversetter må nemlig også være en stor språkkunstner.

Samtidig er oversetteren en viktig kunst- og kulturformidler. Ibsen, som skrev i et lite språk, var mer avhengig av slik formidling enn de fleste andre kjente forfattere i sin samtid. I et brev til den norske stortingspresidenten Johan Sverdrup skrev dramatikeren en gang at oversettelser fra andre lands litteratur er kilder til åndelig fremgang og frigjøring.

Kulturell fremgang og frigjøring har også František Fröhlich bidratt til, ikke minst gjennom sin omfattende oversetterinnsats. Det er en glede å være med på å hedre hans virke som språkkunstner, utrettelig kulturformidler, berømt dramaturg og en alltid inspirerende kolega. František Fröhlich fortjener stor anerkjennelse, ikke minst fra sine mange venner og beundrere i Ibsens hjemland Norge. På vegne av Ibsen og oss selu har vi mye å takke for. Det er som en fest og samtidig en stor glede å få sende våre hjerteligste gratulasjoner til 80-årsdagen!

Vigdis Ystad

My překladelé na tom jsme bohužel tak, že se s kolegy vídáme jen zřídka, pokud vůbec. Jaký to rozdíl ve srovnání s divadelníky nebo hudebníky: ti pracují a tvoří pořád spolu – a v neposlední řadě se ti nezkušení mohou neustále učit od zkušených. Tedy jsem neměl moc možností se od Františka učit, a to ani na fakultě – před Listopadem to nešlo a po něm se to v těch

porevolučních zmatcích povedlo jen na jeden či dva semestry. Nicméně jsem moc vděčný za různé rady, nápovědy, poučky a konstanty, jež se mi příležitostně podařilo od Františka pochyťat, protože mi dnes a denně při práci pomáhají – je to uskutku uklidňující, do kramfleků sílu ulévající pocit, když se člověk má o co opřít a ví, že tohle se zpravidla překládá tak a ono zase onak: germánské jmenné výrazy se do češtiny překládají výrazy slovesnými (Nesnášel její věčné lakování si nehtů...); infinitivní vazby se zpravidla překládají vedlejší větou (Nařídila mu jít nakoupit...); vyhýbáme se nepravým větám účelovým (Šel se koupat do potoka, aby se tam utopil...). No jasně: zní to banálně – ale když člověk sleduje překladatelskou produkci, tak zjišťuje, že mnozí adepti našeho umění bohužel neměli nikoho, kdo by jim tyhle základní stavební oborotvorné banality pověděl.

Nejradši ovšem mám jednu Františkou hlášku, která se mi moc hodila loni na podzim, kdy se různí nakladatelé vrátili z Frankfurtu, kde zase našli nějaké nové „dechberoucí“ a úplně zbytečné severské thrillery a detektivky (kdy už je to tam na tom Severu proboha přestane bavit?), honem koukali, jak to podojit, a fofrem začali shánět překladatele v přesvědčení, že ti všichni zrouna teď sedí doma, dlabou se v nose a ještě dneska by na to (400 stran do Vánoc) mohli skočit. A tak jsem jim s chutí říkal to Františkovo: Překladatel je jako loděnice – potřebuje zakázky dlouho dopředu.

Robert Novotný

Kdyby k nám přišel někdo s nějakým lepším učením a žádal, abychom jeho slovům uvěřili, s radostí bychom tak učinili. Stačilo by nám přesvědčení, že jeho učení je lepší než naše, ale musel by zůstat mezi námi a dovést nás k tomu, co neznáme.

*Životní moudrost polárních Inuitů,
zachycená Knudem Rasmussenem*

Milý Františku,
u příležitosti Tvých osmdesátých narozenin bych Ti chtěl vyjádřit svůj hluboký obdiv a mnohokrát poděkovat za všechno, co jsem se od Tebe mohl naučit. Nebylo to ve škole, protože doba tomu nebyla příznivě nakloněna, ale jsem moc rád, že jsme si našli jiné možnosti. Přeji Ti do dalších let všechno nejlepší, hlavně pevné zdraví a co nejúč spokojenosti.

S úctou **Zdeněk Lyčka**

Milý Františku,
čas hrozně letí a už je to dávno, co jsem k Vám chodila na překladatelské semináře. Bylo to vlastně mé první setkání s uměleckým překladem a připadala jsem si tenkrát naprosto neschopná a neznalá věci, ale na některé Vaše rady a poučky, prodchnuté suchým anglickým humorem, nikdy nezapomenu. Od té doby vím, že překladatel má autorovi věrně sloužit a má-li chuť ho opravovat a předělávat, má-li zkrátka tvůrčí ambice, měl by raději sám psát než překládat. Také se mi často vybauí věta, že dobrý spisovatel by měl být ve svých obrazech konkrétní a přesný, takže by neměl psát, že na stromě seděl pták, ale třeba že na jabloni zpíval skřivan. Protože sama básnickým nadáním neuládnou, tak Vám alespoň popřeji, ať Vám ten skřivan ještě dlouho zpívá, ať Vás múzy líbají na čelo a prožíváte co nejdéle pocit radosti nejen nad kvalitními autory... Beztak muži nestárnou, ale zrají...

Jana Holá

Milý pane doktore,
na přednáškách si pořád něco zapisuju. Ani ne tak proto, že bych se k poznámkám hodlala bezprostředně uracet, jsou to spíše stenografické záznamy setkání, která, jak už dobře vím, uplynou v čase a zbydou po nich jen jakési rozmázlé impresy. K jedněm zápiskům se ale uracím poměrně často, když zase v nějaké

souvislosti hloubám nad Ibsenem; k Vaší přednášce o překládání her tohoto dramatika, kterou jste v roce 2006 proslouvil na Filozofické fakultě v Brně. Ke každé z Vámi přeložených her, které tenkrát vyšly v Divadelním ústavu, jste měl pár konkrétních poznámek, příkladů či srounání. Zapisovala jsem si pečlivě – a jak se mi to dnes hodí, když recenzuju nějakou ibsenovskou inscenaci. A taky tu stojí, že jste prohlásil, že umělecký překlad je něco jako krasobruslení, totiž že tu jde mimo jiné o subjektivní dojem a že není jediné možné dokonalé řešení, ale více řešení, která mají lepší a horší místa. No, tak asi to pravda bude, ale co naplat, když toho trojitého axela skáčete Vy, my z lavičky nemůžeme k porotě ani zvedat oči. Plný počet? No jo, Fröhlich...

Tak doufáme v další krásné kreace, například moje dcery se moc těší na toho kompletního H. Ch. Andersena!

Karolína Stehlíková

Františku Fröhlichovi k životnímu jubileu

Hlas Ibsenův – utipný, pichlavý, šumivý i hroziivý jako mořský příboj je probuzen Vaším hlasem!

Poděkování za ibsenovské i všechny ostatní výsostné přeuody, které naši mateřštinu obohatily pro celé generace, neboť se češtiny dotýkaly před i za zrcadlem.

Ad multos annos!

Miluše Juříčková

Vážený a milý pane Fröhlichu,
pracovníci Skandinávského domu by Vám u příležitosti
Vašich narozenin rádi poděkovali za celoživotní snahu
o šíření povědomí o severské literatuře v České republice
a za aktivní účast na našich kulturních akcích, které jste
nezapomenutelným způsobem obohatil svým trefným
humorem, přiléhavými komentáři a neobyčejným roz-
hledem.

Ať Vaše překlady zůstanou dlouho moderní a čtivé.

Za Skandinávský dům, o. s.

Jitka Jindřišková

Vážený a především nám všem milý pane Františku,
je nám ctí a potěšením státi v dlouhé řadě gratulantů k Vaše-
mu kulatému výročí, a to nejen pro úctyhodnost čísla samotné-
ho, jak často bývá zvykem, ale především z velkého respektu
nad neokázale neseným, zdaleka ne snadným osudem, o němž
dozvídáli jsme se pozvolna, často spíše ze zmínek jiných či ze
ztišného vyprávění rozhlasového... z uděku za objevené
krajiny a horizonty – skutečné i literární, jazykové –, jimiž
jste nás prováděl i inspiroval... za blízkost spřízněné duše,
tolerantní k časté zpouykanosti divadelní i naslouchající
a nápomocné při strádavém hledání... za možnost dialogu,
který s Vámi vždy byl ve výsledku tvůrčí... za lehce potutelný

pohled, který nutil nás k zamyšlení, přezkoumávání mnohého
na jevišti i v sobě samých, a přitom neútočil... za tichou
podporu a velkorysost člověka moudrého, který nechává si
ty „děti“ ještě pohrávat a dopřává jim shovívavě dostatek
času na vlastní omyly a snad i tím cennější pozdější poznání.

A tak tedy u podstatě i ze sobeckých důvodů přejeme Vám
ještě mnoho let naplněných co možná nejlepším zdravím,
spokojeností, inspirativní prací a smysluplnými setkáními.

S pokorou Váš lehce nezbedný
spolek ze Švandova divadla

Tomáš Pavelka
Děťák
Rachůvek
Karel Václavík
Jan Fojtík
Jiří Fojtík
Jiří Fojtík
Jiří Fojtík
Jiří Fojtík
Jiří Fojtík
Jiří Fojtík
Jiří Fojtík

A collection of handwritten signatures and names in various orientations. Some names are written vertically or diagonally. The signatures are in dark ink on a light background.

Vážený pane Fröhlichu,

Vaše jméno je pro mne nerozlučně spjato s Dánskem, s tou malou, čistou, dobře organizovanou zemí a s jejími obyvateli, jejichž chytrý životní styl a humánní vztah k ostatním lidem nás okouzlují. Pro mnohé, kteří jsme Dánsko blíže poznali, se stal náš vztah k této zemi téměř existenciální.

A Vy jste celý svůj život zasvětil zprostředkování dánské kultury a literatury nám českým čtenářům svými výsostně kultivovanými a citlivými překlady z dánštiny. Za to vše Vám děkuji. Děkuji Vám také za Vaš laskavý přístup k začínajícím překladatelům z dánštiny a za Vaše věcné, podnětné a inspirující připomínky k našim překladům.

K Vašemu životnímu jubileu Vám přeji pevné zdraví a abyste pokračoval ještě mnoho dalších let ve svém krásném životním díle.

Blanka Kirsteinová

A bude živo!

**Pamětní tisk k 80. narozeninám
Františka Fröhliche**

*připravily Karolína Stehlíková,
Kateřina Křišťůfková, Hana Kendíková
s finančním přispěním jubilentových přátel*

Redakce: Kateřina Křišťůfková
Grafická úprava: Milan Křišťůfek
Obrázek na str. 4: Eduard Munch:
Scénický návrh k *Přízrakům*. Oswald,
pastor Manders a paní Alvingová.
1906, tempera na nešepsovaném
plátně, 60 x 102 cm

Jako neprodejný tisk u počtu šesti
výtisků vydalo občanské sdružení Elg,
V Zákopech 527/20, 142 00 Praha 4-Písnice
Praha, 2014
www.elg.webpark.cz

